הרי עלי קן מיבעי ליה — דדרך נודבי נדבת עולת העוף לומר בלשון קן. **צפורי** מצורע קאמר — כלומר, להתחייב בקרבן מצורע ולהביא תחתיו צפורים, ולהצריכו לו לטהרתו. ואפילו אין מצורע עובר לפניו, דאי אפשר דליכא חד מצורע דטעון צפורים ולא נזירות, וגם ד"צפורי שייבי שפיר גבי מצורע. **כגון** שהיה נזיר עובר לפניו — והיה סבור אפילו נזיר טמא לפניו. ולהכי פריך: ודלמא צפורין דקאמר לפטור נזיר טמא העובר לפניו מקרבנותיו? ומשני: כגון שנזיר טהור עובר לפניו, ויודע זה הנודר דטהור הוא, וקאמר "הרי עלי צפורים". ואכתי קשה: נימא ד"צפורים דקאמר — היינו דאם יטמא זה הנזיר העובר לפניו, שיביא תחתיו צפורים! וצריך לדחות, ולומר: כגון דאמר בלבו להיות שייך למצות נזירות דשייכא ביה ציפורים אם יטמא. ולעיל, כי פריך: ודלמא צפורי מצורע קאמר — לא מצי לשנויי כגון דאמר בלבו, דדיבוריה מישתמע טפי אצפורי מצורע (טפי) מנזירות, משום דנזירות טריחא ליה וחמיר עליה לקבל. ועוד, דלשון צפורים כתובין אצל מצורע בדפרישית, ולא אצל נזיר אלא תורים. ואפילו קאמר בלבו — אין כח במחשבת הלב להכריע דיבוריה לנזירות, דאין זה פיו ולבו שוין. אבל הכא, אף על גב דנזירות חמיר עליה וטריחא ליה, כיון דנזיר שהוא עובר לפניו — אין סברא שיקבל עליו נזירות צפורים טמא, שדבר זה אינו בעולם עדיין, והדבר שקול — לכך מהניא מחשבת הלב לומר דנזירות קביל עליה, וחשיב שפיר פיו ולבו שוין. וכן לעיל, כי אמר "אהא" — טפי משמע הלשון אנזירות, ולומר במוהו לאלתר, אף על גב דטריחא ליה וחמיר עליה, מלומר אהא תחתיו בקרבנותיו לאחר זמן בשישלים. והדבר שקול, לכך מחשבת הלב מכרעת הדיבור לנזירות, והרי פיו ולבו שוין. וקשה: דהספר לא הזכיר כאן כלל דקאמר בלבו! לכן נראה למורנו הרב פרץ דאהיה תחתיו — אין סברא לומר דאם יטמא קאמר שיתחייב בצפורין, דואיל והשתא טהור הוא, ודבר זה לא בא לעולם כלל — ואם כן סברא לומר דנזירות קביל עליה, דדבר זה מבורר לפנינו ויש בידו לקבל לאלתר אף על גב דחמיר וטריחא ליה. ולעיל כי פריך ממצורע — התם נמי הדבר מבורר לפנינו, דודאי יש מצורע בעולם הצריך צפרים. **מאי** ביניהו — כלומר, מאי ביניהו בפירושא דמתניתין בין לריש לקיש בין לרבי יוחנן אליבא דרבי מאיר? ואם תאמר: ולישני דאיכא ביניהו היכא דאמר צפורים סתמא קביל עליה, דלריש לקיש אליבא דרבי מאיר מהא לחוד לא הוי נזיר אם לא הזכיר גם סמוכין לשיער, כדפירש ריש לקיש במילתיה: צפורים סמוכין לשיער קביל עליה, ולרבי יוחנן דלא הזכיר במילתיה סמוכין לשיער, בשיקבל עליו צפורים סתמא, בלא סמוכין לשיער — הוי נזיר! ועוד: היא גופה תיקשי לריש לקיש: למה ליה סמוכין לשיער? בצפורים סתמא לחוד סגי לרבי מאיר למיהוי נזיר, שהרי מתניתין לרבי מאיר לא הזכיר אלא צפורין לחודן! לכן נראה לפרש: דלריש לקיש אליבא דרבי מאיר בצפורין סתמא הוי נזיר כשנזיר עובר לפניו דוקא. והא דנקט ריש לקיש במילתיה סמוכין לשיער — להשמיענו דכי אמר צפורים סמוכין לשיער, דבלא נזיר עובר לפניו נמי הוי נזיר בהכי. ואם תאמר: כיון דלריש לקיש בשיקבל צפורים סתמא לא הוי נזיר אם לא כשנזיר עובר לפניו אליבא דרבי מאיר — הוי ליה להתלמודא להזכיר נזיר עובר לפניו במילתיה דריש לקיש כמו במילתיה דרבי יוחנן! ויש לומר: דלכך הזכיר טפי במילתיה דרבי יוחנן ממילתיה דריש לקיש, משום דרבי יוחנן פסיקא ליה דאף כשאמר "צפורים הסמוכין לשיער עלי" לא הוי אלא כשנזיר עובר לפניו, ולריש לקיש הוי נזיר כשאמר צפרים הסמוכין לשיער אפילו אין נזיר עובר לפניו. והשתא ניתא, דפריך מאי ביניהו, דלכולהו, אף בשלא הזכיר צפורין סמוכין לשיער אלא צפורים סתמא — הוי נזיר כי נזיר עובר לפניו. ואי אין נזיר עובר — בצפורים סתמא לחוד לא היה נזיר לכולהו. והשתא נמי ניחא, דלריש לקיש בצפורים סתמא לא מיחייב, משום דסמוכין לשיער בקרא — דאם כן ליחייב נמי כי אמר "נשרין" ו"טופרין", דסמיכי טפי לשיער בקרא מצפורים. כך שיטת הרב רבינו פרץ נשמתו עדן. הגה"ה **היכא** דאמר צפורים סמוכים לשיער קביל עליה — רוצה לומר שקיבל עליו דבר הסמוך לצפורים, דהיינו גידול שיער. אבל כי אמר "הרי עלי צפורים", ולא אמר צפורים סמוכין לשיער — חייל עליה נזירות, משום דמשתמע שנדר דבר שיכול לבא לידי חיוב צפורים, דהיינו נזיר, כשנזיר עובר לפניו דוקא. ומשום הכי לא מהני "הרי עלי נשרין", דלישנא דנשרין לא משמע שום לשון נזירות, כן נראה לי. הגה"ה: והרב רבי שבתאי כתב שיטה זאת: מאי ביניהו? כלומר, מאי ביניהו בפירוש דמתניתין. דודאי נראה ליה דריש לקיש לא קאמר אליבא דרבי מאיר דבצפורים סתמא מיחייב בנזיר, דאיכא למיפרך כל הני פירכי דפריך לעיל לרבי יוחנן. ועל כרחך יפרש המשנה כמו רבי יוחנן, דגם לא יוכל לפרש המשנה שאמר בפירוש "צפורים הסמוכים לשיער עלי" — דהא מתניתין סתמא קאמר "צפורים עלי", הילכך על כרחך כרבי יוחנן מפרש, ובנזיר עובר לפניו והוא טהור. ועל כן פריך: מאי ביניהו בפירוש דמתניתין. ונראה שנתכוון להבין כמו שפירשתי בתחילה. **האומר** ימין הרי זו שבועה — "ימין שלא אוכל כבר זה". והוא הדין שמאל כדלקמן, פירוש התפילין, מדהזכיר ימין תחילה. **מן** החרצנים ומן הזגים — או או קתני, כדמוכח בגמרא. **וכל** דקדוקי נזירות עליו — משום דנזיר שמשון מותר ליטמא למתים קאמר הכא: וכל דקדוקי נזירות עליו.

[שייך

וְרַבָּנַן סָבְרִי: לָא מַתְפִּיס אִינִישׁ בְּמִידֵי דְּסָמִיךְ לֵיהּ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: דְּכוּלֵּי עָלְמָא לָא מַתְפִּיס. אֶלָּא הֵיאַנוּ טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר: דְּחֲיִישִׁינַן שֶׁמָּא צִפּוֹרֵי נְזִיר טָמֵא קִיבֵּל עָלָיו. - מִכְּדֵי חֲיִישִׁינַן קָאָמַר, דִּלְמָא צִפּוֹרֵי נְדָבָה קִיבֵּל עָלָיו! - אִם כֵּן "הֲרֵי עָלַי קֵן" מִבָּעֵי לֵיהּ. - וְדִלְמָא "הֲרֵי עָלַי צִפּוֹרֵי מְצוֹרָע" קָאָמַר! - כְּגוֹן שֶׁהָיָה נָזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו. - וְדִלְמָא נָזִיר טָמֵא, וּלְפוֹטְרוֹ מִן קָרְבְּנוֹתָיו קָאָמַר! - כְּגוֹן שֶׁהָיָה נָזִיר טָהוֹר עוֹבֵר לְפָנָיו. - מַאי בֵּינֵיהוּ? אִיבָּא בֵּינֵיהוּ כְּגוֹן דַּאֲמַר "צִיפֳּרִין הַסְּמוּכִין לְשֵׂעָר עָלַי"; לְרַבִּי יוֹחָנָן, אַף עַל גַּב דַּאֲמַר הָכִי, אִי נָזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו - אִין, אִי לָא - לָא. לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ - אַף עַל גַּב דְּאִין נָזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו. - מִי אִיבָּא לְמַאן דְּאָמַר לָא מַתְפִּיס אִינִישׁ בְּמִילְּתָא דְּסָמִיךְ לֵיהּ? וְהָתַנְיָא: הָאוֹמֵר "יָמִין" - הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. מַאי טַעְמָא - לָאו מִשּׁוּם דְּכְתִיב "וַיָּרֶם יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ אֶל הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם"? - אָמְרִי: לָא, מִשּׁוּם דְּיָמִין גּוּפֵיהּ אִיקְרֵי שְׁבוּעָה. דְּתַנְיָא: מְנַיִּין לָאוֹמֵר "יָמִין" שֶׁהִיא שְׁבוּעָה - שֶׁנֶּאֱמַר "נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ", וּמְנַיִּין לָאוֹמֵר "שְׂמֹאל" שֶׁהִיא שְׁבוּעָה - שֶׁנֶּאֱמַר "וּבִזְרוֹעַ עוּזּוֹ". **מִשְׁנָה** "הֲרֵינִי נָזִיר מִן הַחַרְצַנִּים" וּ"מִן הַזַּגִּים" וּ"מִן הַתְּגַלְּחַת" וּ"מִן הַטּוּמְאָה" - הֲרֵי זֶה נָזִיר, וְכָל דִּקְדּוּקֵי נְזִירוּת עָלָיו. **גְּמָרָא** מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנְיָא, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיְּדוֹר מִכּוּלָּם, וְרַבָּנַן אָמְרִי: אֲפִילּוּ לֹא נָזַר אֶלָּא בְּחַד מִנְּהוֹן הָוֵי נָזִיר, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? אָמַר קְרָא "מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג". וְרַבָּנַן מַאי טַעְמָא? אָמַר קְרָא "מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר". וְרַבִּי שִׁמְעוֹן נַמִי, הָכְתִיב "מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר"! - הַהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְאֶסּוֹר יֵין מִצָּוָה כְּיֵין הָרְשׁוּת. - מַאי הִיא - קִדּוּשְׁתָּא וְאַבְדַּלְתָּא?

הרי

ורבנן סברי לא מתפיס אינש במידי דסמיך ליה — ולא אמרינן שבדעתו היה לומר גידול שער, אי לאו דמפרש בהדיא. ואף על גב דנזיר עובר לפניו. **ורבי יוחנן אומר דכולי עלמא לא מתפיס** — אינש במידי דסמיך ליה. **אלא היינו טעמא דרבי מאיר דחיישינן** — כי אמר "הרי עלי ציפורין", דדלמא קאמר שבדעתו לקבל עליו מידי דומיא דמייתי עליה צפורים, דהיינו נזירות, דלכי מיטמא מייתי צפרים, בנזיר טמא כתיב "וכי יומות מת עליו בפתע פתאום כו' וביום השמיני יביא שתי תורים והזיר לה' את ימי נזרו" וגו' (במדבר ו). **מכדי חיישינן קאמר** — כלומר, דלא הוי נזיר אלא משום דאמרינן שמא צפרי נזיר טמא קבל עליו, ואי בתר חששא אזלינן — ליחוש דילמא צפרי נדבה קיבל עליו, ולא ניתנה נזירות אלא להפלאה, ואמאי קאמר רבי מאיר דהוי נזיר כלל! **אם כן** — דבעי למימר צפרי נדבה — הוה אמר "הרי עלי קן", דקן משמע צפרי נדבה. אבל כי אומר "הרי עלי צפורים" — לא משמע צפרי נדבה כלל. הלכך, מדקאמר "צפורין" — ליכא לספוקי אלא בצפורי נזיר. **ודלמא** — מקבל עליו תורת ציפורי מצורע, לטבול החזיה בדם השחוטה ולשלחן ולעשותן בהלכות צפרי מצורע! והך פירכא דרבינן השתא קא פריך בין לרבי יוחנן בין לריש לקיש, דמכדי "צפרים" סתם קאמר — הא איכא למיחש נמי לצפורי מצורע. **ודלמא נזיר טמא** — הוה, וקאמר לאיתויי צפורים ולפוטרו הוא במקומו. **כגון שהיה נזיר טהור עובר לפניו** — דלאו בר אתויי הוא. והלכך, כי אמר "צפורין" — לא אמר אלא אדעתא דליהוי נזיר כמותו. **מאי ביניהו** — בין לרבי יוחנן בין לריש לקיש לא מיתרצא שמעתתא אלא כגון שנזיר טהור עובר לפניו, משום דאית ליה למיפרך בה כל הני פירוכין, ותרי"צנא כגון דנזיר טהור עובר לפניו עסקינן — מה לי אי משום צפרין סמוכין לשיער, אי משום צפרי נזיר טמא? אי משום הכי אי משום הכי — הוה ליה נזיר! **איכא ביניהו כגון דאמר צפרין סמוכין לשיער** — רבי יוחנן סבר: אף על גב דאמר הכי — לא מוכחא מילתא דלקבולי עליה נזירות הוא דקאמר, אלא לקבל עליו צפרין סתם בלא נזירות, אי לאו דנזיר עובר לפניו. **לריש לקיש** — כיון דאמר בהדיא "צפורין סמוכין לשיער", מוכחא מילתא דמשום נזירות קאמר, ואף על גב דאין נזיר עובר לפניו, דמיתפיס אינש בשיער דסמיך ליה, וכמאן דאמר: הרי עלי לגדל שיער דמי. **האומר ימין** — שלא אוכל כבר זה — הרי זו שבועה. **מאי טעמא לאו משום דכתיב וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם** — דקא מתפיס ימינו ל"ישבע" דסמיך ליה. **לא** — "ימין שאוכל כבר זה" באומר "שבועה שאוכל כבר זה" דמי, שנאמר "נשבע ה' בימינו" בימינו אמר, ונחשב כשבועה. **שנאמר ובזרוע עוזו** — מדכתיב "ימינו" וכתיב "ובזרוע עוזו" — אלמא דזרועו היינו שמאלו, והכי נמי אמרינן בפרק קמא דמסכת ברכות (ו,א): מנין שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין — דכתיב "ובזרוע עוזו", ואין עוזו אלא תפילין כו', ותפילין בשמאל קיימי. **משנה** **אמר הריני נזיר מן החרצנים או שאמר הריני נזיר מן הזגין כו'** — הרי הוא כמי שאמר "הריני נזיר" סתם, שמקבל עליו כל דקדוקי נזירות. **גמרא** **אפילו לא נזר אלא מאחד מהן** — או מן חרצן או מן זג — הרי זה נזיר, וכל דקדוקי נזירות עליו. **מכל אשר יעשה** — משמע שצריך שיהא נזיר מכל אשר יעשה, שאינו נזיר אלא אם כן נזר מכולם. **אמר קרא מיין ושכר יזיר** — דמשמע דאפילו דלא נזר אלא מיין לחודיה — הוי נזיר מכולם. **לאסור יין מצוה כיין הרשות מאי היא קדושתא ואבדלתא** — מי חייל עליה איסור נזירות.

והרי